

زمینه های فردی افت تحصیلی در دانش آموزان دوره پیش دانشگاهی

معصومه سیفی
مشاور مرکز پیش دانشگاهی فتح المبین
آموزش و پرورش ناحیه ۲ ری

و نروزی جدول خود را زیبا با برنامه پیشنهادی ارائه شد تا دانش آموز بتواند بتدریج به خود فرمائی برسد. در تبلیغات مشاوره ای تأکید بر جملات اعتماد به نفس، هدف مندی و استفاده صحیح از زمان مطرح شد.

در مجمع عمومی انجمن اولیا و مربیان، ضمن گزارش وضعیت علمی دانش آموزان و مشکلات یادگیری آنان، ایجاد محیط امن، قبول توانمندی فرزند، توسط خانواده و وظایف خانواده در طول امتحانات توضیح داده شد.

صحبت در برنامه صبحگاه و ارائه رهنمودهایی برای تقویت روحیه تلاش در دانش آموزان.

دعوت از یک مشاور تحصیلی و ایراد سخنرانی برای تهییج دانش آموزان قبل از امتحانات نوبت دوم و مدت زمان باقی مانده تا کنکور سراسری

پیشنهادها:

بررسی سبک یادگیری و اصلاح آن بهتر است از سال دوم دبیرستان آغاز شود و این پژوهش به صورت طولی در طی سه سال بر روی یک گروه نمونه انجام گیرد.

مجموعه عوامل مؤثر در افت تحصیلی در این مقطع سنی، بررسی گردد.

از دوره ابتدایی، معلمان با روش های نوین تدریس و مشارکت دانش آموزان در امر یادگیری آنان را به سوی نظم خود فرمان و انگیزه دانش افزایی سوق دهند.

سطح انتظارات خانواده و مدرسه را بر اساس توان و استعداد، دانش آموز تعیین نموده با توجه به تفاوت های فردی هر دانش آموز، خود باوری را در آنان تقویت کنند.

رسانه هادر برنامه های ویژه نوجوان و در برنامه های آموزشی خود، غیر مستقیم، روش های صحیح مطالعه، مهارت زندگی و حل مسئله را به نوجوانان بیاموزند.

معلمان با انگیزه و فعال بخصوص در آخرین مرحله تحصیلی حضور داشته باشند تا روحیه تلاش و کاوشگری را در دانش آموزان تقویت کنند.

محدودیت های پژوهش

هر پژوهش دارای محدودیت هایی است که زمینه پژوهش های بعدی را در واقع روشن می کند، و این پژوهش نیز از این امر مستثنی نیست.

نگاه به مسئله افت از یک منظر، نمی تواند تمام دلایل افت تحصیلی را توجیه کند.

گروه مورد مطالعه از یک رشته تحصیلی انتخاب شد و حجم نمونه نیز کم بود.

سبک یادگیری و رومنت و ریجسوپک است که شامل ۱۲۰ گویه با مقیاس لیکرت است، بر روی ۲۴ دانش آموز رشته ریاضی «مرکز پیش دانشگاهی فتح المبین ناحیه ۲ ری» اجرا شد و مشخص شد، سبک یادگیری گروه نمونه که دچار افت تحصیلی هستند، «غیرمترکز» است و از «انگیزه های بیرونی برای جهت گیری درسی خود»، استفاده می کنند و در انتخاب راه و هدف خود دچار تردید هستند و برنامه های درسی برای این گروه دشوار و معتقدند، معلم باید همه چیز را برای آنان تعیین کند تا آنان بتوانند موفق شوند و از زبان همسالان بهتر مطالب را فرامی گیرند.

راهکارهایی برای کاهش افت تحصیلی

با توجه به آن که اگر یادگیری منطقی و عینی باشد و فرد به «نظم خود فرمان» برسد و «خود انگیزگی درونی» بیابد، به «دانش افزایی» می رسد و پیامد آن افت تحصیلی کاهش می یابد، راهکارهای متعددی از جمله:

● با ارائه برگه نتایج بر سرشنامه سبک یادگیری که در آن نمره فرد در هر مؤلفه مشخص شده بود، با تک تک افراد مشاوره فردی برگزار شد و به هنگام بررسی نتایج، مشکلات دیگر مؤثر در افت دانش آموزان نیز مطرح گردید.

● گزارش مکتوب ارزیابی در شورای مدرسه مطرح و برای بعضی از دروس اصلی، کلاس جبرانی گذاشته شد و با بعضی از همکاران در مورد تغییر روش تدریس خود صحبت شد.

● با توجه به آنکه لازم است دانش آموز قبل از ورود به پیش دانشگاهی، اهداف تحصیلی خود را روشن کند و سبک یادگیری خود را اصلاح کند جزوه برنامه ریزی و شیوه های مطالعه در تابستان برای دبیرستان های سطح ناحیه تهیه و پس از بیان اهداف کار توسط مسئول مدرسه در جلسه مدیران و مشاورین ناحیه، با همکاری کارشناسی متوسطه ناحیه، به مدارس ارسال شد و مدارسی که بیشترین دانش آموز را به این مرکز می فرستند، با حضور مشاورین در این دبیرستان ها، برنامه ریزی در تابستان، و شیوه های مطالعه صحیح، توضیح داده شد.

● در جزوه برنامه ریزی نروزی مرکز، شیوه «مطالعه صحیح پس ختام»، شیوه «مدیریت زمان»، روشهای «ایجاد تمرکز حواس، یادداشت برداری به هنگام مطالعه» به صورت مکتوب ارائه شد تا در سبک پردازش مطالب، تغییر ایجاد شود.

● برای تغییر روش انسان از نظم دهی نامتمرکز به سوی متمرکز در برنامه ریزی دو ماهه بهمن و اسفند

افت تحصیلی به فاصله قابل توجه، بین توان و استعداد بالقوه و توان بالفعل فرد در فعالیت های درسی و پیشرفت تحصیلی؛ عدم موفقیت در تحصیل؛ رسیدن درس دانش آموزان از سطح رضایت بخش به سطح نامطلوب، گفته می شود و عوامل گوناگونی مانند هوش، استعداد، خانواده و نابسامانی در آن، وضعیت اقتصادی آنها، افراط یا تفریط در محبت؛ مدرسه و تعداد شاگردان در کلاس، روش تدریس معلمان، نحوه ارزشیابی، انگیزه های فردی، احساس سرخوردگی، ناامیدی و منفعل بودن در یادگیری و... در بروز آن مؤثر است.

ضررهای فردی که افت تحصیلی، برای دانش آموز به بار می آورد؛ او را ناامید و سرخورده می کند تا جایی که این عدم موفقیت را به تمام جنبه های زندگی خود تعمیم می دهد و او را به سوی «درماندگی آموخته شده» پیش می برد، ضررهای اجتماعی - اقتصادی سنگینی نیز برای کشور دارد.

مشاورین در مدرسه با شناخت صحیح مسئله باید این افت را کنترل کنند. که این امر نیاز به آگاهی و تجربه مشاوره ای دارد، تا دانش آموز به خودشناسی برسد، توانایی و استعداد های خود را بشناسد و با تعدیل در انتظارات آتی خود و خانواده، با توجه به توانایی هایش، به تلاش بپردازد و به فراخور موفقیتش، رضایت مندی را تجربه کند و روحیه پشتکار و تلاش را با اعتماد به نفس حفظ کند و با اصلاح سبک یادگیری به «خودانگیزگی درونی» برسد و راه پیشرفت را طی کند.

برای شناخت دلیل افت تحصیلی از جنبه فردی، هدف پژوهش «بررسی زمینه های فردی افت تحصیلی در دانش آموزان دوره پیش دانشگاهی» قرار داده شد، زیرا؛ دانش آموزان ۱۷۱۹- ساله که در این دوره مشغول به تحصیل هستند، در دوره سازگاری اجتماعی و استقلال قرار دارند و از نظر هوش عقلی به کمال رشد خود رسیدند و خود رهبر هستند.

طرح تحقیق، پس رویدادی است که افت تحصیلی «متغیر مستقل» در امتحانات نوبت اول اتفاق افتاده است و دانش آموزان با توجه به سبک یادگیری «متغیر وابسته» که از قبل داشتند، به مطالعه پرداختند و هر دو در گذشته اتفاق افتاده و اثرات متغیر مستقل بر روی متغیر وابسته سنجیده شدند.

با پنج سؤال، به بررسی تأثیر سبک یادگیری، نوع پردازش اطلاعات، نوع انگیزه درونی یا بیرونی و روش نظم دهی یادگیری و نوع باور و عقاید، در افت تحصیلی، پرداخته شد ابزار پژوهش، پرسشنامه